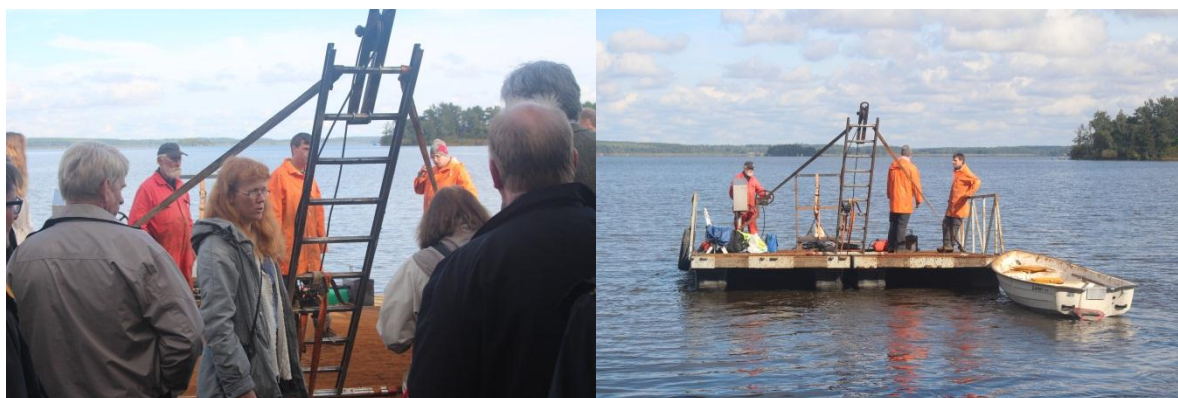

Dokumentation av gemensam studieresa i Västerås med omnejd med vattenvårdsförbunden för Vänern, Vättern och Mälaren 18-19 september 2013

Idén till en gemensam studieresa kläcktes av Mats Rydgård och Agneta Christensen (tidigare sekreterare i Vänerns vattenvårdsförbund). Efter ansökan om medel hos respektive vattenmyndighet för att kunna genomföra träffen, tog planeringen fart under våren 2013.

Dag 1 - 18 september

Samling vid första gemensamma stoppet.

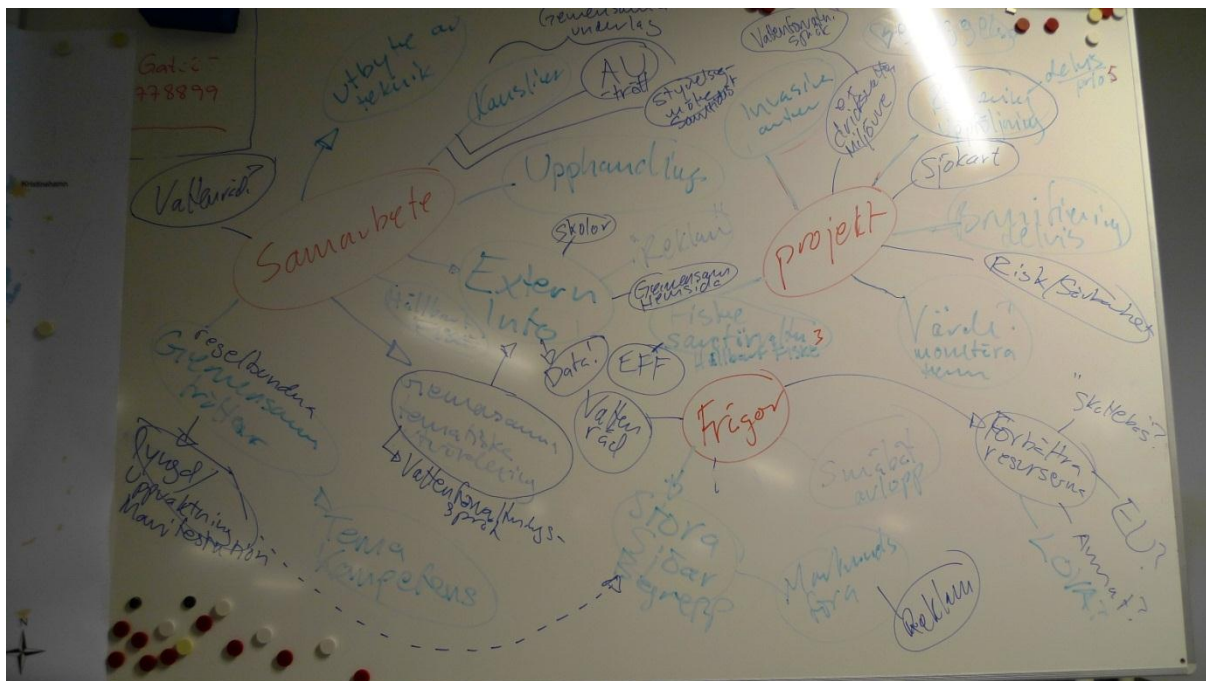

I Kungsör träffade vi kommunekolog Christina Schyberg och hennes arbetslag som gör allt de kan för att förhindra ytterligare spridning av sjögull i Mälarens östra del Galten. Sjögull är en invasiv främmande art, som spridit sig från sjön Väringen vidare genom Arbogaån och ut i Mälaren. De har genomfört ett projekt där de testat olika metoder för att bekämpa växten. [Läs mer.](#)

Vi åkte vidare till Västerås och efter lunch hälsade ordförande i Mälarens vattenvårdsförbund Staffan Jansson välkommen. Därpå följde ett intensivt eftermiddags-/kvällspass med information och diskussion om (presentationerna bifogas till dokumentationen):

Tre snabba om förbunden	Sekreterarna för respektive förbund
Främmande arter i våra stora sjöar	Sekreterarna för respektive förbund
Dricksvattenproduktion i Mälaren Riksintresse för dricksvatten i de stora sjöarna	Per Ericsson, Norrvatten m fl Sekreterarna för respektive förbund
Hur ser regleringen ut i våra stora sjöar?	Sekreterarna för respektive förbund Elisabeth Lundkvist och Anna Koffman, Calluna AB
Hur kan vi samarbeta? Gruppdiskussioner 30 min Genomgång 30 min	Sekreterarna för respektive förbund Blandade grupper
Fortsatta kvällsdiskussioner, med utrymme för egna presentationer av deltagarna	Alla

Gruppdiskussionen om hur vi kan samarbeta sammanfattades av Måns Lindell på Whiteboard. Det kanske ser rörigt ut, men om man sorterar frågorna utifrån tre huvudkategorier; Samarbete, Projekt och Gemensamma frågor så blir det så här:

Samarbete	Vattenråd Utbyte av teknik En gemensam hemsida för de stora sjöarna Regelbundna gemensamma träffar (som leder till tyngd, uppvaktning och manifestation) Gemensamma tematiska utvärderingar (använd vattenförvaltningspråk) Hållbart fiske Upplandning Kanslier (arbetsutskottsträff) Styrelsemöten samtidigt Extern info om data, gemensam hemsidan, skolor, "reklam"
Gemensamma projekt	Invasiva arter Dricksvatten miljöövervakning Sjökartering Brunifiering (delvis) Reglering, miljöeffektuppföljning orsakad av ändrad vattenreglering (delvis, ej Vättern) Bebyggelse Risk och sårbarhet Värdering (moneräta termer)

	Fiske samförvaltning hållbart fiske En långtidsutvärdering av samtliga tre sjöar, vi har unika dataserier från Sveriges tre största sjöar
Gemensamma frågor	Förbättra resurserna (skattebas, EU, LOVA, annat?) Småbåt, avlopp Stora sjöar-begrepp (marknadsföra, reklam) Vattenråd

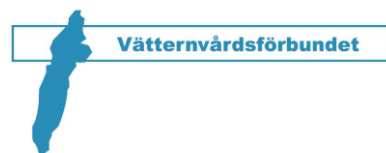
En hel del att bygga vidare på! Vi tar med oss detta i den kommande planeringen inför kommande år.

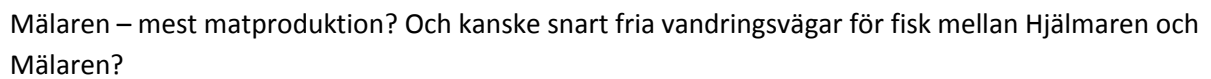
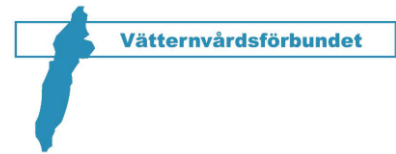
Ulrika Stensdotter Blomberg från Havs- och vattenmyndigheten (HaV) passade på att säga några ord om vad som är på gång på myndigheten och vad hon vill att vi ska tänka på i förbunden. Hon berättade att anslagen till övervakningen i sjöarna sannolikt kommer att vara oförändrade under nästa år (560 000 kr per sjö). Hon uppmanade oss också att försöka "prata vattenförvaltningsspråk" i våra förbund, och se till så att data går att använda för rapportering till EU.

Ulrika berättade också att HaV får mer pengar till LOVA (lokala vattenvårdsprojekt) från och med nästa år (2014). Hon uppmanade förbunden att söka sådana pengar och att försöka få med uppföljning i projekten. Annars så tyckte hon att man skulle leta pengar på andra ställen än från HaV, som exempelvis

från EU. Totalt kommer det komma 75 miljoner kr per år till LOVA och det är framför allt till projekt för att minska övergödningen som prioriteras. Men även projekt som rör hållbart fiske, biologisk mångfald i rinnande vattendrag kan söka bidrag från LOVA.

[illegible][illegible]

Vättern – djupast och vackrast?

Några tog tillfället i akt att berätta lite om sina hemtrakter, eller drog bara en rolig historia.

Sammanfattningsvis blev det en lång och intensiv dag med mycket information och diskussion och trevligt umgänge!

Dag 2 - 19 september

Dag 2 började med en båttur ut på Mälaren från Västerås färjekaj. Vi åkte med båten Havsörnen ut på Västeråsfjärden, lite regn och rusk blev det på vägen.

MIA

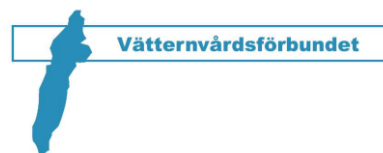
Under båtturen informerade Susanna Hansen lite kort om projektet MIA (Mälarens inre arkipelag), eftersom Niklas Bergius som skulle varit med fått förhinder. MIA är ett naturvårdsprojekt som finansieras av Life+ och som går ut på att restaurera öarna i Mälarens inre arkipelag [Läs mera här](#).

Fågelliv

Vi fick också information från Tomas Landgren, Naturalanalys, som jobbat med inventering av sjöfågel på fågelskär i de stora sjöarna. Thomas berättade engagerat om resultat och trender för fåglarna och pekade på orsaker till förändringar och skillnader mellan Vänern, Vättern och Mälaren. Inventeringen av kolonihäckande sjöfåglar utförs på samma sätt i de tre stora sjöarna och ingår i den nationella miljöövervakningen.

Thomas är samordnare för sjöfågelinventeringen i Vänern, som startade 1994.

Efter föredragen om "MIA" och Fågelskär kom vi fram till Aggarön, där vi möttes upp av Johan Sahlin från Sjöevent, som berättade lite om deras verksamhet vid ön och i Mälaren ([läs mer här](#)). Efter kaffet hade vi ett kort möte där vi försökte sammanfatta viktiga frågor.

Korta anteckningar vid mötet på Aggarön

Dirk H: Inom Vänersamarbetet försöker man hitta övergripande frågor. Kunskapscenter? "Swede lake center" kan vara till exempel digitalt i form av hemsida. Nätverk med experter på olika områden. Kan även vara riktad forskning. Jämför USA, där intensiva mätningar görs vissa år (Mats berättar). Tekniskt samarbete mellan sjöarna? Lokalbefolkningen involveras i provtagning. Troligen inte lämpligt i de stora sjöarna.

Måns L: Vi behöver söka oss utanför Sverige för att hitta finansiering. EU-pengar. Till exempel fiskerifonder (på kort sikt), Dricksvatten via Vätternvattenprojektet? Om 25 år kanske dricksvatten leds långt bort från Vättern?

Staffan J: Det är en politisk fråga hur man gör med vattenfrågor, strategiska ställningstaganden behövs. Ska förbunden ta besluten? Västerås stad kommer att ha en person på plats i EU.

Per E: Vätternvattenprojektet och dricksvatten via tunnlar inte lösningen, det är för sårbart. Vi måste ha lokal vattenproduktion och flera olika anläggningar. Västerås och Eskilstuna följer projektet men har inte lagt några pengar på det. Det primära är att få en god vattenstatus i Mälaren.

Ulrika SB: Medborgarforskning? Bra och konkret. Regional övervakning: respektive län planerar, förbunden har möjlighet att samarbeta om andra frågor. Kvalitet i data måste det vara. Vi måste hjälpa Ulrika att försvara våra bidrag!

Tomas L: Kvaliteten är viktig. Det räcker inte med att lägga in uppgifter i Svalan. Undersökningar som förbunden gör måste ha vetenskaplig status.

Kan vi hitta några gemensamma projekt som vi får fram under hösten. Övningen vi gjorde är en bra bas för den diskussionen.

Anders K: Arbetsutskotten kan träffas och diskutera vad vi kan samarbeta om.

Måns L: De gemensamma delprogrammen togs fram tidigt 2000-tal. Vi kan ta fram en lista över vilka gemensamma projekt som pågår och sedan ange vilka vi vill ha.

Dirk H: Hur bevakar förbunden kommunernas översiktplaner?

Ulrika SB: Det är viktigt att vi samarbetar. Ulrika drog parallellen som finns i internationell organisation för stora sjöarna. De är en stark part i samhällsplaneringen.

Lunch och besök hos yrkesfiskare på Ängsön

Från Aggarön gick båtturen vidare till Frösåkers brygga, där vi klev rakt in i en vikingaby! [Läs mer här](#).

Där hade vi säkert kunnat uppehålla oss en bra stund om inte bussen farit vidare mot Ängsön och yrkesfiskarna Per och Pauline Vidlund, där vi åt god lunch (lokal mälargös förstås!) och fick intressant information om yrkesfisket i Mälaren.

Läs mer om Vidlunds verksamhet [här](#). Per har fiskat i Mälaren i över 30 år och har bra koll på vilka arter som kommit och gått under åren och vilka metoder och redskap som är effektivast. Den mest udda fångsten var en plattfisk (skrubbskädda?) som förevigats genom torkning. De viktigaste arterna för försäljning är gös, lake och ål. Per säljer till några restauranger i Västerås, men i övrigt går fångsten iväg till Göteborg för försäljning. Laken och ålen säljs i första hand utomlands. Val av

redskap är viktigt för att lyckas, de fasta redskapen kan se lite olika ut. Per har en metod som går ut på att sortera fisken väldigt snabbt, för att minska dödligheten hos de fiskar som släpps tillbaka i sjön.

Foto Dirk Harmsen

Det var svårt att slita sig från Ängsön och solen som plötsligt kikade fram, men med tågvängingar mm som väntade så var vi tvungna att åka hemåt.

Under bussfärden tillbaka mot Västerås berättade Ulrika Beier från SLU (tidigare Fiskeriverket) om deras verksamhet och om provfisken som pågår i Mälaren.

Sist men inte minst – stafettpinnen för att vara värd för den gemensamma träffen gick till Vänerns vattenvårdsförbund. Nästa gång ser vi alltså fram emot att ses någonstans på och runt Vänern ☺.

Stort tack alla deltagare som gjorde vår gemensamma träff så intressant och trevlig!!

/Susanna Hansen, sekreterare Mälarens vattenvårdsförbund

Sara Peilot och Mats Rydgård, Vänerns vattenvårdsförbund

Måns Lindell, Vätternvårdsförbundet